

Hem volgut venir, avui, al monestir de Montserrat per compartir amb el seu Abat i amb tota la comunitat monàstica, l'alegria de celebrar el mil·lenari de la presència de Montserrat a Catalunya. Ens hi mou la gratitud, perquè Montserrat ha afavorit que ens puguem reconèixer com a poble amb una identitat pròpia. Gràcies a fets com l'existència de Montserrat, en comptes de ser una mera juxtaposició d'individus, podem ser conscients de formar una comunitat nacional que vol, i pot ser, oberta, solidària i lliure. Per això volem celebrar aquest mil·lenari, perquè una part del que som ho devem al que Montserrat ha significat i significa pels catalans.

El monestir de monjos de Montserrat també és una família amb una personalitat singular que li ha permès superar moments difícils que han amenaçat la seva identitat, però que ha perdurat, lliure, durant un mil·lenni. Això som també els catalans però, sobretot, així volem seguir sent.

Montserrat ha creat un valuós patrimoni cultural, també mil·lenari, que té en l'escolania, en la biblioteca, en l'editorial, en el museu i en l'*Scriptorium Biblicum* alguns dels seus fruits més preuats. Un patrimoni que ha evolucionat constantment i que, justament per això, ha perdurat i ha beneficiat a molts. I aquest patrimoni l'hem integrat en la nostra cultura col·lectiva. Això també ens ha fet ser com som però, sobretot, això és el que volem seguir sent.

Montserrat ha estat a Catalunya un centre d'espiritualitat cristiana que, més enllà de les conviccions religioses, invita al pensament i a la reflexió, diguem-ne, espirituals. Sant Benet ho definia així: «L'ociositat és enemiga de l'ànima, i per això en uns temps determinats els germans s'han d'ocupar en el treball de mans, i en unes altres hores també ben determinades, en la lectura divina». És el famós *ora et labora* que invita, certament a treballar, però també a pensar i a mirar una mica més enllà del nostre necessari horitzó laboral. Així valorem el pensament, o la lectura, o la sensibilitat, o la cultura que ens identifica com a persones però també com a poble. Així som però, sobretot, així volem seguir sent.

Montserrat es fundà seguint el rastre de la millor tradició europea que té la seva arrel en Sant Benet. Vindiquem i estimem aquesta arrel europea de Montserrat, que és també, afortunadament, una arrel de Catalunya. Parlem, certament, de l'Europa del romànic però també de la del Renaixement o de la Il·lustració, i de l'Europa de la seva música o del progrés social, o de la democràcia i de la llibertat tal com ha volgut ser Europa. Així, europeus, som els catalans i, sobretot, així volem seguir sent.

La muntanya de Montserrat associada al seu patrimoni sagrat ha estat un símbol d'aquests valors que alguns dels nostres millors poetes, pintors, argenteres, dissenyadors, assagistes, o músics han perpetuat i han ennoblit amb el seu art. Valorar Montserrat no ha estat només una qüestió piadosa o només folklòrica sinó que s'ha identificat amb el país mateix. Per això hem volgut venir avui per celebrar el que ha estat i el que és aquest patrimoni cultural col·lectiu.

Però, val la pena subratllar-ho, el que és Montserrat i el que significa no s'ha fet sol sinó que han estat milers de catalans els que, des de l'Abat Oliva fins avui, han construït, han consolidat i han perpetuat Montserrat durant mil anys. Però tampoc el seu futur es farà sol. Depèn de nosaltres i del país que nosaltres construïm i defensem. Un país apàtic, desconcertat, empobrit o fraccionat desdibuixaria el sentit i el valor de Montserrat que no es defineix només pel que ha estat, sinó també pel que és capaç de constituir-nos, també avui, com a poble.